

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quibus mediis paßiones appetitus concupiscentis sint cohibenda. Cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

luscitent, sed de aliis rebus agatur, quæ mutuam amicitiam conciliant. 5. Illo duplici medicamine utendum est, quod magnus medicus animarum Christus edocuit. Qui eum dixisset: Diligite inimicos vestros, statim subiicit: Benefacite his, qui oderunt vos. Et postea: Oraite pro persequentibus & calumniantibus vos. Impellat ergo se homo bona vel cum tædio inimicis præstare, & pro illis pijs orationes fundere; quia hæc paulatim cor immutabunt, tædium & repugnantiam vincunt, atque ingerent oppositum amoris affectum.

Desiderij remedia eadem sunt, quæ malo amori medentur. Addenda præterea sunt alia. 1. Considerandum est, rem concupitam nos satiare non posse, immò postquam adepti fuerimus, mentem, non minùs quam antea, vacuum & inquietam relinquere. Quid autem inutilius aut insipientius, quam ea, quæ non satiant concupiscere, eorumque desiderio torqueri? 2. Quod antea desideravi, si sum adeptus, è vestigio contempsi, illud molestiam ingens, & mille laboribus onerans, sum expertus, & post modicum tempus desideravi illud omitttere, & ad alia appetitu & actione transire. Eadem autem erit ratio eius, quod nunc cupio, quia par est huius rei & alterius egestas. Melius est ergo rem vilem non desiderare, & quam post paucos dies aspernaturus sum, à principio contemnere. 3. Rem, quam desideras, vt commoditatem aut honorem abeuntem & discedentem considera, iuxta consilium Aristotelis, quem Valerius retulit: Et Paulus quasi digito demonstravit, dicens: Præterit enim figura huius mundi. Quæ autem abeuntia considerantur, nec desiderio tenentur, eo ipso, nisi ceci sumus, contemnuntur. Desiderium namque propter possessionem est; vt quid autem desidero, quod quia semper fugit, & transit, atque discedit, aut nunquam aut vix ad momentum possideo? 4. Quod concupisco, aut consequi non possum, quia potentiores idem cupiunt, & rem à me desideratam præripiunt, vt eueniebat illi languido, qui hominem non habens, per triginta & octo annos nunquam potuit, ad comparandam salutem, in piscinam tempestiuè descendere: aut possum quidem, & tandem consequar, sed post adaptionem non melior quam priùs, immò potius peior existam. Si rem concupitam non possum acquiri, desiderium admittere nihil aliud est, quam tortorem, qui me infestet, accersere. Si autem possum, id desidero, quod adueniens dolorem & penitentiam importabit. Quanto ergo melius est hæc incommoda, vnica vani desiderij mortificatione remouere? 5. Tandem mors, & aliæ huius vitæ miseriæ ob oculos habendæ sunt, quæ attentè perpensæ mirum in modum inania desideria coercunt. Ad quod adducitur pulchra Philosophi Epicteti sententia: Mors, inquit, & omnia, quæ in malis habentur, ob oculos tibi quotidie versentur, maxime verò mors. Sic nihil humile cogitabis, neque impensè cupies quicquam.

Inga siue abominatio sua habet remedia, cum ea, quæ non sunt fugienda aut abominanda, declinat. Multa quippe interdum fugimus, vt aduersa & appetitui nostro contraria, quæ quia spiritui profunt, & spirituali vitæ proficiunt, ineptè satis declinamus. 1. Et hoc sit primus huius excessus medicamen, quod hæc insulsa & suauius, sua vtilitate non carent. Quod si potum amarum accipimus, quia corporis salutem affert; cur amara menti salutem afferentia non tolerabimus? 2. Accedit facta ab ipsa rei amaræ acceptione mutatio, quæ non alio, quam ipso vsu dulcescit. Et sicut aliqui, dum stomachi neces-

A fitate poscente, incipiunt vinum bibere, gustus molestiam sentiunt; postea verò quam vino assuescunt, non parum eo delectantur: ita aspera & corpori aduersa principio amara, sed postea per assuetudinem dulcia videntur. 3. Non possumus etiam mandata Domini custodire, nisi aliquid molestum sentiamus. Vnde cum Regio Propheta dicendum est: Propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras: quia nimirum verba Domini, quæ dulciora sunt super mel, & fauim, quoties ob inualetudinem nostram amareicunt nobis, non reicienda sunt, sed amplexanda, vt custodita nos saluent, & sanis suam suauitatem ostendant. 4. Nec desunt magna præmia tolerantibus res aduersas; hæredes enim sumus Dei, cohæredes autem Christi: si tamen compatimur, vt & conglorificemur.]

B Delectatio & lætitia de rebus noxiis aut vanis, qualis est ea, quæ peccato siue græue siue leue consequitur, aut de rebus inanis, quæ ad Dei gloriam non referuntur, generatur, magna curatione eget, quia potentissima est ad inescandum animum & ab omni virtute separandum. 1. Curat illam firmum propositum respuendi huiusmodi voluptates. Nam si Dominus gloriæ, forma nostræ cõuersionis factus, delicias & corporis voluptates auersatus est, & aspera quæque pro nobis passus; quid pro eius amore eandem viam ingredi dubitamus, vt omnem inanem delectationem auersemus? 2. Istud autem propositum non est difficile considerantibus mala, quæ voluptates ingenerent. Ipsæ enim ad omne flagitium excitant, & mentem nobilissimam vilissimo mancipio, scilicet peccato, prostituunt: quod in Dauide conspiciamus, ob vnã carnis voluptatem è tanta sanctitate ad tantam iniquitatem deiecto. Ipsæ virtutes omnes dissipant, & earum regnum euerunt, quod non in molli voluptate, sed in duro labore omnis Philosophia constituit. Ipsæ virtutum aurigam, prudentiam videlicet, destruant, hominèque, à sua dignitate derubatos, pecudibus similes faciunt: quæ, vt inquit Augustinus, cum magnæ sunt, omnem aciem mentis & cogitationis obtundunt. Ipsæ ab Antisthene, quem refert Laertius, peiores infania reputantur: infaniam enim sæpe auertit medicus; at voluptates, cum mentem eripiant homini, insanabilia mala videntur. Ipsæ suffocant verbum Dei, vt Dominus ait; nam quidam à voluptatibus vitæ euntes suffocantur, & non referunt fructum: quod verbum, deliciis obrutum, fructum ferre non potest. Ipsæ demum corpus ipsum eneruant, ineptumque ad officia virtutis faciunt. 3. His adicienda est breuitas voluptatis; ferioque examinandum quantum temporis ipsa nos oblectabit, quantum item temporis ob acceptam voluptatem conscientia mordebit. Cum autem viderimus, tempus doloris esse tempore voluptatis in immensum longius, hanc sine dubio, tanquam doloris seminarium, reiciemus. 4. Opponenda tandem est noxiæ voluptati de rebus diuinis verissima delectatio, cui gustus assuetus illam homine indigna reputabit. Delectare in Domino, inquit Psalmographus, & dabit tibi petitiones cordis tui. Hæc delectatio, qua incipimus in fonte omnium bonorum delectari, faciet vt postulata, non à carne, sed à spiritu, recipiamus. Quæ ita spiritum afficient, vt ipse carnis petitiones respuat, & omnia eius oblectamenta contemnat.

C Tristitia de successibus humanis concepta, si sit immoderata, mala censeatur, iuxta illud Ecclesiastici: Tristitiam longè expelle à te, multos enim occidit tristitia, & non est vtilitas in ea. Cui consonat Paulus: Tristitia, inquit, sæculi mortem operatur. Hanc autè multa leniunt. 1. Consideratio multorum

D malorum,

E

Mat. 5. 44.

Valer. Max. lib. 7. c. 7. 1. Cor. 7. 31.

Joan. 5. 5.

Psal. 16. 4.

Roma. 8. 17.

2. Reg.

Aug. 14. de ciuit. c. 16. Laertius lib. 6. c. 1.

Luc. 8.

Psal. 36. 4.

Ecl. 30. 25.

2. Cor. 7.

malorum,

Bona uen. in specu. lo. p. 1 c. 2. Cassian. lib. 9. c. 3.

Phil. 132.

1. Corin. 3. 16.

Greg. hom. 35. in euang. 12.

Philip. 1. 29. Psal. 24. 18.

Cassian. lib. 9. c. 12.

Hebrae. 10. 32. 2. 27.

multorum malorum, quae ex illa exoriantur. Solet in aqua turbida, inquit Bona uentura, id est, in corde tristi, latere piscaturus animam [coluber tortuosus.] Et Cassianus: Vestimentam tinearum est. attatam, nullius pietatis, vel honesti usus poterit ulterius habere commercium. itidemque lignum uermibus exaratum non iam ad ornatum vel mediocris aedificij, sed ad combustionem ignis merebitur deputari. Ita igitur & anima, quae edacissimis tristitia moribus deoatur, inutilis erit vel vestimento illi Pontificali, quod uingentum Spiritus sancti de caelo descendens, prius in barbam Aaron, deinde in oram suam solere suscipere, sicut David uaticinio perhibetur, secundo illud illud: Sicut uingentum in capite, quod descendit in barbam Aaron, quod descendit in oram vestimenti eius. Sed nec ad structuram templi illius spiritualis atque ornatum poterit pertinere, cuius Paulus architectus sapiens posuit fundamenta, dicens: Vos estis templum Dei, & Spiritus Dei habitat in uobis. Sic ille. Haec, & alia mala, quae tristitia affert, sapiens uicicia eius depulsionem aut moderationem depellit. Mala, quae euenire possunt, praemedianda sunt, aduersaque nobis posse accidere, animo saepe uolendum, ut si euenierint, non nos imparatos inueniant. Hinc est illud Gregorij: Minus iacula ferunt, quae praecedunt, & nos tolerabilis mundi mala suscipimus, si contra haec per praecognitionem clypeum munimur. Si quid aduersum eueniat, non tam ut malum, quam ut occasio excedendi praclaras virtutes, nempe patientiam & animi magnitudinem, & ut instrumentum conciliandi diuinam gratiam, suscipiendum est. Sic Paulus aduersa respiciebat, cum scripsit ad Philippenses: Vobis donatum est, non solum ut in eum credatis, sed etiam ut pro eo patiamini. Sic & David ex tribulatione gratiam sibi conciliat, dicens: Vide humilitatem meam & laborum meum, & dimitte omnia peccata mea. Auocanda est cogitatio a praesenti molestia, & bonis iam obtentis occupanda, vel certe spe obtinendorum bonorum erigenda. Vnde Cassianus: Hanc perniciosissimam passionem tristitia ita expellere poterimus, ut mentem nostram futura spe & contemplatione repromissae beatitudinis eriganus. Qui & addit, ex quacumque causa tristitiam exortam bonorum futurorum spe, potentissime solere leniri, & prosperitatis uenturae memoria mitigari. Quae nobis mortalibus accidunt, humana sunt, alitque multis hominibus eueniunt, neque est cur nos ab his quae alij aequanimiter sustinuerunt, immunes putemus, aut cur non ea aequo animo feramus. In ferendisque aduersis euentibus, sicut & in ceteris rebus, illi potius imitandi sunt, qui patienter sustinentes, magnum ex illis emolumentum collegerunt, quam illi, qui ob impatientiam & inmoderatam tristitiam, nullum profectum reportarunt. Assumpta tristitia nullo modo causam doloris tollit aut mitigat, immo magis dolorem aggerat, quem spes & aequanimitas: utcumque lenigent: quare absurdum est tristitia in aduersis se conficere, & non per conformitatem cum uoluntate diuina caput leuare. Qui aliquam est calamitatem expertus, & quis non est expertus? eius recordatione poterit concipere spem felicitis exitus ex malo praesenti. Nam ille benignus Dominus, qui praeteritam calamitatem depulit, nos ex praesenti etiam eripiet. Haecque consideratione Paulus Hebraeos ad constantiam ac patientiam hortatus est: Rememoramini, inquit, pristinos dies, in quibus illuminati magnum certamen sustinistis passionum. Et infra: Adhuc modicum aliquantulumque, qui uenturus est, ueniet, &

A non tarabit] 8. Tandemum tristitiam leuant, quae moderatam, & secundum Deum, delectationem afferunt. In quibus praecipuum locum habet contemplatio ueritatis, ut Diuus Thomas ait, & incerta consideratio diuinae prouidentiae: omnia nostra ex amore disponentis. Quare enim filius tristatur, ex eo quod benignissimus pater & sapientissimus, qui errare non potest, ex magno amore in uobis, & dilectissimo filio uilissimum indicauit.

Quibus medijs passiones appetitus irascentis sint frenandae.

CAPITULUM XIII.

AFFECTVS siue passiones in appetitu irascente residentes, neque minoribus excessibus subiacent, neque minoribus remedijs indigent, quam passiones partem concupiscentem occupantes. De remedijs ergo, quae eas utcumque componant, pauca dicamus.

Spe saepe delinquimus, cum spiritui noxia speramus, cum uana & prophana nos obtenturos esse confidimus, & cum ex uana spe labores non leuis momenti, pro acquisitione uoluptatum aut honorum apprehendimus. Quare in libro Sapientiae legimus: Spes impij tanquam lanugo est, quae a vento tollitur: & tanquam spuma gracilis, quae a procella dispergitur: & tanquam fumus, qui a vento diffusus est: & tanquam memoria hospitis uinius diei praetereuntis. Et Iob ait: Spes impiorum abominatio animae. Salomon quoque: Spes impiorum peribit. Ac tandem Ecclesiasticus: Vana spes, & mendacium uero insensato. Et quidem cum talis est spes, his est remedijs moderanda. 1. Vanitas rerum, quas speramus, inspicienda est, quae nullo modo labori in eis acquirendis impendendo respondent. Et si nullus emit mille aureis tam quae floccipenditur, quare stultus homo tanto labore rem uilem, & forsitan damnationem allaturam, mercabitur? Pars mea Dominus, inquit sanctus Ieremias, propterea expectabo eum. Nam hoc summum bonum sperandum est, & quae ad illud nos ducunt: uana uero & inutilia omnimodis aspernanda. Debemus itaque spem ad caelestia conuertere, & pro eis adipiscendis laborare, ut inanes spes in nostris cordibus euanescent. Qui enim se imperium aliquando tandem adepturum sperat, uilissimum munus sperare erubescit. Et nos ergo, si consequi caelestia speremus, si pro nostri uictoria fortiter laboremus, quae huius saeculi sunt, nequaquam anxie sperabimus. 3. Proderit maxime contemptus saeculi & despectio terrenorum, quia nemo, quae contemnit, sperat, magis autem concutitur timore, ne res contempta sibi uicquam eueniat. Quamobrem si terrena contempserimus, nunquam in illa inmoderate spei motibus erigemur. Omnis, qui uiderit te, inquit Nahum propheta: quia qui te cognouerit, nunquam pellem tuam deauratam sperabit, magis autem illa, quae figus non pellit, se operire aut fouere timebit.

Similiter desperatio multis est obnoxia delictis, ut si quis de his, quae debet sperare, desperet. Debet enim homo sperare se impetraturum ueniam peccatorum; se obtenturum in bono statu, quem arripuit, perseuerantiam, tentationum uictoriam, tribulationum leuamen, & auxilium ad proficiendum, & reliqua huiusmodi. Vnde si circa haec affectus aliqua

D. Thom. 2. 2. q. 35. ar. 5.

Sapient. 5. 15.

Iob. 11. 20. Prouer. 10. 28. Eccl. 34. 1.

Threno. 3. 24.

Nahum. 3. 7.